



نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۸۶۷

ریشه

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۵۶۷، «مدینه» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «مدینه» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «مدینه» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۵۶۷
ریشه	مدینه
تعداد تکرار	۴
تعداد مشتقات	۱
تعداد ریشه مرتبط	۴۹

فهرست مشتقات

۱. الْمَدِينَةِ (۴)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۴۱. مرر (۱)	۳۱. غرو (۱)	۲۱. صوب (۱)	۱۱. خلف (۱)	۱. اجر (۱)
۴۲. مرض (۱)	۳۲. غیظ (۱)	۲۲. ضیع (۱)	۱۲. خمص (۱)	۲. الله (۴)
۴۳. نصب (۱)	۳۳. قلب (۱)	۲۳. ظمء (۱)	۱۳. ذلل (۱)	۳. اله (۴)
۴۴. نفس (۲)	۳۴. قتل (۱)	۲۴. عدو (۱)	۱۴. رجع (۱)	۴. امن (۱)
۴۵. نفق (۴)	۳۵. قول (۱)	۲۵. عذب (۲)	۱۵. رجف (۱)	۵. انن (۲)
۴۶. نهی (۱)	۳۶. کتب (۱)	۲۶. عرب (۲)	۱۶. ردد (۱)	۶. اهل (۲)
۴۷. نیل (۲)	۳۷. کفر (۱)	۲۷. عزز (۲)	۱۷. رسل (۲)	۷. جور (۱)
۴۸. وطء (۲)	۳۸. کون (۱)	۲۸. عظم (۱)	۱۸. رغب (۱)	۸. حسن (۱)
۴۹. وله (۴)	۳۹. مدن (۴)	۲۹. علم (۳)	۱۹. سبل (۱)	۹. حول (۲)
	۴۰. مرد (۱)	۳۰. عمل (۱)	۲۰. صلح (۱)	۱۰. خرج (۱)

فهرست آیات

۱. {التوبة - ۱۰} وَمَنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى التَّفَاقِي لَا تَعْلَمُهُمْ حَتَّى نَعْلَمَهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ
۲. {التوبة - ۱۲} مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنِ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يُرْعَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
۳. {الأحزاب - ۶۰} لَيْسَ لِمَنْ يَنْتَهِيَ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لِنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا
۴. {المنافقون - ۸} يَقُولُونَ لَيْسَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَا الْأَعْرَابُ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ